

ذیل بعضویت کمیسیون خارجه منتخب شدند آقای مؤمن الملک با ۳۷ رأی آقای نواب با ۳۳ رأی آقای ممتاز الدوله با ۳۱ رأی شاهزاده اسدالله میرزا با ۳۰ رأی آقای تقی زاده با ۲۷ رأی آقای وزیر زاده با ۲۳ رأی.

آقای مؤمن الملک از عضویت کمیسیون اظهار استعفای نمودند. مجلس استعفای معزی الیها را نیز برفت سپس شروع بانتخاب دهنقر اعضاء برای کمیسیون داخله کرد. دوره رأی منتشر شد آقایان و کیل التجار هر زار الملک میرزا ابراهیم خان بحکم فرعه برای استخراج آراء معین ویس از استخراج آراء آقایان مفصله ذیل بعضویت کمیسیون داخله منتخب شد.

آقای ناصر الاسلام با ۳۳ رأی آقای میرزا مرتضی قلیخان با ۲۲ رأی آقای حاج محمد کریم خان با ۳۲ رأی آقای عزملک با ۲۶ رأی آقای معاضده الملک با ۲۲ رأی آقای متین السلطنه با ۱۸ رأی آقای میرزا اسماعیل نوبوی با ۱۷ رأی آقای وحید الملک با ۱۶ رأی آقای میرزا محمد علی خان تربیت با ۱۶ رأی آقای حاج محمد اسماعیل کاشف با ۱۶ رأی رئیس اظهار داشت فردا قبل از ظهر اعضای شعبات برای انتخاب رئیس و منشی حاضر شوند.

نیم ساعت از شب گذشته جلسه ختم و جلسه آن به بروز پنجشنبه سه ساعت قبل از غروب آفتاب اعلام گردید. دستور جلسه آن، انتخاب اعضای بقیه کمیسیونها دائمی است.

۳۹ جلسه

مذاکرات یوم چهارشنبه ۲۹ شهر

ذی حجه الحرام ۱۴۲۷

مجلس دو ساعت و چهل دقیقه قبل از غروب متعقد خلاصه مذاکرات جلسه قبل را معاضده الملک قرائت کردند.

وحید الملک در عنوان مبنویست خلاصه مذاکرات چون خیلی چیزها میشود در مجلس که مذاکرات نیست منجمله انتخاب کمیسیونها و ستوالات از وزراء وغیره خوب است صورت مجلس نوشته شود.

معاضده الملک - دیروز در انتخاب کمیسیون داخله بنده راهم جزو آنها انتخاب کردند چون جلسه ختم شد ممکن نشد بنده عرض خودم را بمناسبت خود باشیم که در هیئت رئیسه خیلی کارهای مهم بینده رجوع میشود. علیهذا از عضویت کمیسیون داخله استعفا دارم.

میرزا هر قضی قلیخان - بنده هر رض می کنم خوب است کسی که بعد از ایشان اکثریت دارد اسمش خوانده شود بجای ایشان معین شود رئیس - اگر استعفای ایشان را بیندیرید باید همینطور کرد.

مؤمن الملک - بنده عقیده ام این است که مجلس استعفای ایشان را بیندیرد زیرا که صورت مجلس را مطابق نظامنامه دیگران باید بینویسند در تبع نظارت منشیان و اگر هم بخواهیم بررطق نظامنامه عمل کرده باشیم باید استعفای ایشان را بیندیرید.

رئیس - اما اتفاقات بفرمانیم تا وقتی که رئیس دادالانشاء و رئیس کابینه معین شود یکی دو هفته طول دارد و آقای معاضده الملک میتوانستند در جلسه در کمیسیون حاضر نشووند لکن بوجب نظایر نامه باید سه جلسه غیبت نمایند علیهذا استعفا میدهند.

بواسطه کمال مزاج معذور بودند آقای صدیق حضرت هم بواسطه گرفتاری فوری عذرخواسته بودند خلاصه مذاکرات جلسه قبل را معاضده الملک قرائت کرد رئیس موضوع مذاکره را که عبارت از تعیین شعبات و انتخاب کمیسیون های دائمی است اظهار داشت بعد بطريق قرعه شروع به تعیین شعبات گردید آقایان مفصله الاسامي بهش شعبه تعیین و تقسیم شدند آقایان شعبه اول - متین السلطنه آقا سید محمد رضا - معاذل الملک - میرزا مرتضی قلیخان ممتاز الدوله - حاج محمد اسماعیل کاشف - اسدالله میرزا سليمان میرزا - آقا شیخ رضا - حاج میرزا رضاخان آقایان شعبه ثانی - میرزا محمد علی خان تربیت و کیل الرعایا - دکتر امیرخان - صدیق حضرت - صدر العلماء - هاشم میرزا - هرالملک - دکتر علی خان - حاج فتح الملک - اسان العکما آقایان شعبه ثالث - مستشار الدوله - آقا شیخ اسماعیل هشتادی - معاضده الملک - مؤمن الملک - ادب التجار - آقا سید حسین گوازی مدين الرعایا - حاج سید نصرالله - آقا سید جلیل نواب.

آقایان شعبه رابع - معتقد التجار - ابو القاسم میرزا - تقی زاده - حاج مصدق الممالک - منتظر السلطنه - میرزا ابراهیم خان - آقا میرزا محمد صادق - دکتر اسماعیل خان وزیرزاده.

آقایان شعبه خامس - حکیم الملک - آقا میرزا احمد - میرزا کیم خسرو - حاج شیخعلی - وحید الملک - حسنعلی خان - میرزا اسدالله خان - ناصر الاسلام - میرزا داوودخان - آقا شیخ ابراهیم

آقایان شعبه سادس - ذکاءالملک - حاج محمد کریمخان - آقامیرزا اسماعیل فوبری - افتخار الاعظین و کیل التجار فهمیم الملک - آقامید حسین اردبیلی - آقا شیخ حسین یزدی - آقا شیخ محمد خیابانی.

بعد مذاکره شد که خوب است اول عده اعضاء هریک از کمیسیون ها معین شده پس از آن شروع بانتخاب آنها بشود و قرار اشد که مغلاده اعضاء کمیسیون خارجه شش نفر و عده کمیسیون داخله دهندر کمیسیون فران بن نظام شش نفر کمیسیون عدلیه شش نفر کمیسیون فران بن مالیه دوازده نفر کمیسیون معارف شش نفر کمیسیون فران پست و نلگراف وغیره نه نفر باشد در این موقع آقای رئیس وزیر خان از جنک معرفی نمودند.

آقای تقی زاده اظهار داشت از رئیس وزراء مبغوض است سوالی بنایم به وسیله رئیس اجازه خواسته بودم رئیس اظهار داشت جواب شمارا کتبی اظهار داشته اند که شد پس لازم است برای استحضار مجلس سوال و جواب را که مفاد آن ذیلاً مندرج است زاده سوال و جواب را که مفاد آن ذیلاً مندرج است قرائت نمودند.

سؤال آقای تقی زاده از آقای رئیس وزراء شوال آقای تقی زاده از آقای رئیس وزراء سوالی دارم راجع بصحت و سقم انتشارات در افزودن ۲۵۰ نفر بر عده فرازق ها و دادن ینج هر راه توپ شنیدر با ملزم و مات بتصرف یا کوبنیک جواب آقای رئیس وزراء در قرقه اول اصل معلوم نیست تا به فرع آن بررسید فقره ثانی هم مکملی بی اصل و چنین مذکور نشده است.

رئیس اظهار داشت که شش نفر اعضاء برای کمیسیون خارجه با انتخاب جمعی معین میشوند و دوره رأی منتشر شد آقایان حاج میرزا رضاخان و نجات و اسان العکما بعکم فرعه برای استخراج آراء معین شدند یعنی از استخراج آراء آقایان مفصله

شوند و آن مصارف که عبارت از ۱۳۱۴۸ تومان است برای مصارف دو ماهه سوار و سه ماهه سر باز مامور کیلان است چنانچه مجلس تصویب میکندداده شود رأی بقیام و قمود گرفته با کثربت تصویب شد.

که مبلغ مذکور فرق باردوی مامور کیلان داده شود دیگری مصارف مجاهدینی است که با تصویب کمیسیون عالی باردیل رفته و مراجعت کرده اند وزارت جنگ ده هزار تومان بوزارت مالیه حواله کرده است که پردازد لکن وزارت مالیه نظر باینکه صورت حساب اردو را ندیده هنوز نیز داشته است.

پس از مذاکرات لازم در موقع اخذ رأی چون از طرف پانزد نفر و کلای محترم که اسامی آنها ذیلاً درج میشود اظهار شد که رأی مخفی گرفته شود.

سلیمان میرزا - ابو القاسم میرزا - دکتر علی خان - آقامید محمد رضا - حاج محمد اسماعیل آقا - آقامید حسین کرمانشاهی - وحید الملک - آقا میرزا احمد - آقا میرزا محمد صادق - فهیم الملک - حاج شیخعلی - آقامید حسین اردبیلی - آقا شیخ رضا - آقامید جلیل - آقامیرزا محمد نجات - لهذا باین مضمون اخذ رأی مخفی شد.

(رأی گرفته میشود بر اینکه موافق تصویب وزارت جنگ از بابت مخارج اردوی اردبیل ده هزار تومان عجالت داده شود یا بعد از ارائه صورت حساب داده شود هر کس تصویب میکند که قبل از اخذ صورت حساب داده شود مهره سفید والا سیاه بیندازد) آقای مؤمن الملک قبل از شروع اخذ رأی اظهار کرد وزارت مالیه متعهد میشود که دیگر از این قبیل مصارف را بدون صورت حساب پیشنهاد مجلس نماید یا خیر وزیر مالیه اظهار داشت که بدون صورت حساب جزو ممکن نیست دیگر وزارت مالیه مصارف پیشنهاد مجلس نماید با کثربت ۲۵ رأی از ۵۰ نفر که چهار نفر امتناع بود مجلس تصویب نمود که ده هزار تومان حواله کردوزارت وزارت جنگ قبل از اخذ صورت حساب باردوی اردبیل داده شود.

در خاتم جلسه آقای مؤمن الملک از وزیر مالیه سؤال نمود از قرار مسموع دولت میخواهد فروش گدم را بطريق انحصار نماید وزیر مالیه در جواب اظهار داشت که من از این کار اطلاعی ندارم.

آقای وزیر مالیه اظهار داشت حاجی میرزا موسی خان میرپنجه که در پیشرفت اساس مشروطیت خدمات نمایان کرده در پاریس بواسطه ضرب گواه هریض بسته است و دولت نظر بخدمات او میخواهد مبلغ هزار و شصت دهون بوزارت برای مصارف معالجه او انعاماً برات نماید چنانچه مجلس تصویب میکند این مبلغ بمشاریه عاید شود.

رأی بقیام و قمود گرفته مجلس با کثربت تصویب نمود که مبلغ مذکور فوق بحاج میرزا موسی خان پرداخته شود.

مجلس دو ساعت از شب گذشته ختم و جلسه آن به بروز سه شنبه سه ساعت بغروب مانده اعلام گردید از طرف رئیس اظهار شد که موضوع مذاکرات جلسه آنیه تعیین شعب و انتخاب کمیسیونها خواهد بود.

۳۸ جلسه

مذاکرات مجلس شورای ملی بتاریخ

سه شنبه ۲۸ ذی حجه ۱۴۲۷

مجلس سه شنبه سه ساعت بغروب مانده در نهضت ریاست آقای استشارالدوله تشکیل شد آقای حسن علی خان